

De dagen van de bluegrassliefde

Edward van de Vendel, 1999
Geschreven door Merel Donia

In *De dagen van de bluegrassliefde* (1999) volg je Tycho, die de ontwikkeling doormaakt van adolescentie naar volwassenheid. Het is een klassiek *coming of age*-verhaal over een jongen die met achttien junior-leiding wordt in een zomerkamp in Amerika. Hij ontmoet leeftijdgenoten, leert over andere culturen, en – het belangrijkste – hij wordt verliefd. Op een jongen.

De dagen van de bluegrassliefde verscheen in 1999 en is geschreven door de inmiddels gevestigde auteur Edward van de Vendel (1964). Het was zijn 'eerste echte proza-boek', stelt hij op zijn website.

Tot dan toe had ik – als ik ze al kon vinden – queer boeken gelezen die vooral tragisch waren: dood en verdriet waren nooit ver weg. En nu wilde ik een boek schrijven dat ik vijftien jaar eerder zelf had willen lezen, een boek als een gloed, waarin veel onder schot mocht komen te staan, maar niet de liefde zelf.

Het werkte: het boek werd in door de CPNB bekroond met een Gouden Zoen, er verschenen verschillende vertalingen en Van de Vendel publiceerde later nog twee boeken over de hoofdpersonen Oliver en Tycho.

Coming of age, of adolescentenliteratuur

Van de Vendel plaatst dit boek op zijn site onder het kopje 'young adult', maar het is ook goed te categoriseren als coming of age-roman. Over de terminologie van dit type boeken wordt in de literaire wereld al langer gediscussieerd. Hoogleraar jeugdliteratuur Helma van Lierop-Debrauwer noemt het adolescentenliteratuur: 'boeken die de innerlijke groei van een personage naar volwassenheid thematiseren, in wisselwerking met de hem of haar omringende werkelijkheid'. Ze geeft aan dat er in literatuurtheorie meerdere begrippen voor dit concept worden gebruikt, zoals de ontwikkelingsroman of de Bildungsroman. In de volksmond lijken de termen inwisselbaar, en hoewel dat in theorie niet volledig waar is, is het overkoepelende thema het belangrijkste: de reis van kind naar volwassene.

In dergelijke romans staat de liefde vaak centraal en dat is ook het geval in *De dagen van de bluegrassliefde*. De nadruk ligt in dit boek aanvankelijk meer op de ontwikkeling tot volwassenheid dan op het queer-element. Tycho kan niet helemaal aarden tijdens zijn jeugd in Nederland. '[Hij] woonde al jaren in zijn etui. De dagen openden en sloten zich als zijn boekentas. Hij was de gezichtloze leerling, de zoon waar zijn ouders ieder de helft van hun karakter in herkenden.' Wat hij wil worden weet hij niet, maar na de middelbare school maakt hij vrij impulsief de keuze om op een jeugdkamp te gaan werken in Amerika. Zijn ouders gaan voor de negentiende keer naar de camping in Southampton. "'Nee,' had hij gezegd, 'ik ga niet mee.'" En dus gaat hij naar Amerika, waar hij de mogelijkheid heeft om zich te vormen zonder zijn ouders en te ontdekken wie hij is.

Ruimtes met betekenis

Het verplaatsen naar een andere locatie voor deze transitie is iets wat vaker terugkomt in ontwikkelingsromans. Door een personage uit zijn reguliere omgeving te halen, komt hij terecht op een geïsoleerde plek en wordt zijn ontwikkeling uitvergroot. Sowieso zijn de ruimtes in *De dagen van de bluegrassliefde* belangrijk. De eerste helft van het boek vindt plaats in Amerika, maar tijdens 'de rust' volgen we Tycho en Oliver op een vliegveld. Het is een ruimte die klassiek symbool staat voor het vertrek van de ene naar de andere plek – en hier: naar een nieuwe identiteit. Voor Tycho is dit een omslagpunt. Hoewel campdirector John zijn terugvlucht boekt, maakt Tycho zelf de beslissing om niet naar huis, maar naar Noorwegen te gaan met Olivier.

Ook op kleinere schaal zijn de ruimtes van belang. Zo gebeurt elke actie tussen Oliver en Tycho aanvankelijk in het donker ('"Ze hoeven het niet te weten" zegt Oliver'), maar als zij zelf durven toe te geven aan hun verliefdheid, wordt het mogelijk om een echte kamer te delen en het licht aan te doen. Die kleine ruimtes, zoals de benauwde voorraadkast die dienst doet als slaapruijnt in het Little Worldkamp, lijken symbool te staan voor de bekrompen en conservatieve opvattingen die het kamp hen oplegt. Als Tycho en Oliver besluiten zich daar niet langer wat van aan te trekken, bevrijden ze zichzelf letterlijk door in de buitenlucht te overnachten. Dit blijkt de katalysator voor de daaropvolgende gebeurtenissen: ze worden naar huis gestuurd.

Queer-literatuur

Hoewel Tycho opvallend weinig aandacht schenkt aan het feit dat hij nu verliefd is op een jongen, lijkt het voor de buitenwereld dus wél belangrijk dat hij (ook) op mannen valt. Olivier en Tycho leven in hun eigen wereld, ze zijn verliefd en willen samen zijn. Olivier is in den beginne progressief: wie hij is als persoon lijkt belangrijker dan zijn seksuele voorkeur, en dit sluit goed aan bij het concept van het *coming of age*-verhaal.

[Olivier] keek op en zei: 'Luister goed! Ik heb geen zin om gay te zijn! Tenminste niet op die manier. Ik ben gewoon Oliver Kjelsberg uit Noorwegen en dat is alles. En Tycho Zeling uit Nederland is degene bij wie ik wil zijn, en al is dat elke minuut van mijn leven, dan nog wil ik dat niemand daar over loopt te zeiken [...]'

Maar campdirector John en de trainer van Olivier hebben wel kritiek. Zij geven aan niks tegen homoseksualiteit te hebben, maar het niet te willen zien. John neemt de jongens apart voor een gesprek, dat er manipulatief aan toe

gaat, en stuurt vervolgens een brief naar hun ouders.

[...] Die lul heeft onze ouders gemaïld!

Oliver moest lachen. 'Geef maar hier,' zei hij en trok het papier uit Tycho's handen. Hij vouwde de mailkopie open, gleed er met zijn ogen overheen en scheurde hem doormidden. Nog eens, nog eens.

Tycho keek hem aan. 'En nu?'

'Nu niks,' zei Oliver. Hij gaf de snippers aan Tycho. De woorden 'sorry', 'homoseksualiteit' en 'parents' waren nog te lezen. Tycho drukte zijn handen samen, verfrommelde de papiertjes en gooide alles in een prullenbak.

Hoewel Oliver hier vooruitstrevend overkomt, zwicht hij uiteindelijk voor de buitenwereld. Hij wil weliswaar met Tycho samenzijn, maar zijn voetbalvrienden mogen hem niet ontmoeten: "'Dat bedoel ik nou,'" zei Oliver, "sommige dingen gaan niet samen"'.

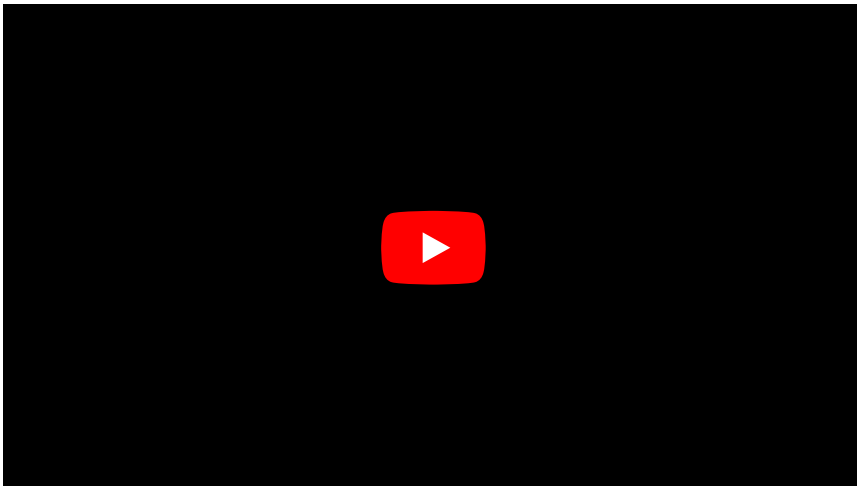
Verder analyseren

Het personale perspectief maakt dit een interessant boek voor de lezer. Je ziet deze omslag van Oliver niet aankomen en het blijft lang spannend hoe de jongens zich uiteindelijk zullen ontwikkelen. Maar Van de Vendel vertelt: "Hoewel ik nauwelijks stuur had op de loop van het verhaal, wist ik één ding zeker: de hoofdpersonen zouden elkaar, hoewel ze aan het eind door afstand en tijd gescheiden zouden worden, niet loslaten." Wat overblijft is hoop.

Het perspectief, de allegorische ruimtes, het queer-element en het feit dat *De dagen van de bluegrassliefde* doorspekt is met voetbalmetaforen, biedt de lezer niet alleen een aangrijpend en progressief boek, maar ook talloze analyseopties om zelf mee aan de slag te gaan.

Lezer des Vaderlands: *De dagen van de bluegrassliefde*

De Lezer des Vaderlands bespreekt *De dagen van de bluegrassliefde* van Edward van de Vendel.

Verder lezen

- [Edward van de Vendel over *De dagen van de bluegrassliefde*](#)
- [De dagen van de bluegrassliefde op Lezen voor de Lijst](#)
- Lees verder over de adolescentenroman en de varianten hierop. Lierop-Debrauwer, H. van & N. Bastiaansen-Harks, *Over grenzen. De adolescentenroman in het literatuuronderwijs*. Delft: Eburon, 2005.
- Vendel, E. van de, *De dagen van de bluegrassliefde*. Amsterdam: Querido, 1999

<https://www.literatuurgeschiedenis.org/teksten/de-dagen-van-de-bluegrassliefde>